

ЮРИСТНИНГ ЁЗМА НУТҚИ. ЭССЕ ВА УНИ ЁЗИШ ҚОИДАЛАРИ

филология фанлари доктори, профессор
Ш.Н.КЎЧИМОВ

<http://www.yurislingvistika.ukit.me>

РЕЖА

1. “Юристнинг ёзма нутқи” фанининг предмети, мақсад ва вазифалари;
2. Тил ва ёзув ҳақида умумий маълумот;
3. Имло қоидалари;
4. Эссе ва уни ёзиш қоидалари.

- Савол?
- “Юристнинг ёзма нутқи” фанининг предмети нима?

ЖАВОБ!!!

- ЮРИДИК ЁЗМА НУТҚ

Дунё тилларининг ҳуқуқий мақоми ва амалиётда қўлланишига кўра турлари

1. Халқаро тиллар: инглиз, француз, испан, рус, хитой ва араб тиллари;
2. Давлат тили мақомига эга бўлган тиллар: ўзбек, қозоқ, корейс, турк ва бошқалар (тахминан 180 та тил);
3. Маҳаллий тиллар: майда миллат ва элатларнинг тиллари – ненец, хакас, тува, эскимос каби тиллар (тахминан 5800 та тил).

“ЭССЕ” деганда нимани тушунализ?

- Эссе - бирор бир шахс, нарсa, воқеа-ҳодиса ҳақидаги қисқача индивидуал таассурот ва фикр.
- Эслатма: “Эссе” французча сўз бўлиб, “тажриба”, “синов” маъноларини англатади.

- Эссенинг мақсади:

- ўқувчи ёки ходимнинг дунёқараши, инновацион фикр юрита олиш қобилиятини аниқлаш;
- ўқувчи ёки ходимни фаол фикрлашга ўргатиш;
- ўз мулоҳазаларини далиллашга йўналтириш;
- фикрни тўғри етказиб бериш кўникмаларини шакллантириш.

ЭССЕНИНГ ВАЗИФАСИ:

- муаммо ёки мавзунини онгли қабул қилиш, уни тушуниш ва қиёсий таҳлил қилиш;
- муаммони ҳал қилиш юзасидан маълум бир ечимни тавсия қилиш;
- хулосани аниқ ва саводли баён этиш;
- келтирилган факт ва далилларни ўринли қўллаш.

ЭССЕНИНГ ТУЗИЛИШИ

- Кириш;
- Асосий қисм;
- Хулоса

- Эссе намунаси

- Инсон ҳаётида ёшликнинг аҳамияти қандай?

- Менинг фикримча, ёшлик – бу инсоннинг куч-қувватга тўлган палласи. У битмас-туганмас куч-қувват, ғайрат-шижоат, журъат ва қатъий ирода манбаи. Ёшлик йилларида инсоннинг тенгсиз бунёдкорлик ва ижодкорлик фаолияти намоён бўлади, жамият учун янгидан-янги кашфиётлари юзага келади. Бу мавзуда қалам тебратиш, менимча, жуда долзарб масала, чунки ёшлар жамиятнинг ҳаракатлантирувчи асосий кучи ва эртанги кун ворисларидир.

Хўш, бугунги ёшлар ўз ҳаётини нима билан безамоқдалар? Умр, тириклик мазмунини улар қандай тушунадилар? Ёшликнинг қадр-қимматини улар қандай баҳолайдилар?

- Донолар «Ёшликни умр гулшанининг гултожи», дейдилар.

- Шу ўринда мен эътиборни аجدодларимизнинг ҳаёт йўллариغا қаратгим келади. Буюк бобокалонимиз Алишер Навоий ёшлигидан илм ўрганишга, китобга меҳр қўйган. Тинимсиз мутолаалар сабаб, у йигирма саккиз ёшида мукаммал билимлар эгаси, мутафаккир, эл-юртга танилган шоир ва тажрибали, инсонпарвар давлат арбоби даражасига эриша олган.
- Дунё халқларини ўз илми билан ҳайратга солган Абу Али Ибн Сино ўн олти ёшидаёқ Қуръони Каримни ёддан билган ва тиббиёт илмига ихлос қўйиб, табиб мақомини олган. Бу каби инсонлар навқиронлик даврининг қадрига етиб, фурсатни ғанимат билиб, уни билим ва ҳунар ўрганиш учун сарфлаганлар. Шунинг натижасида оламшумул даражадаги фозиллар қаторидан ўрин олганлар.

- Бугун ўз ёшлигининг қадр-қимматини баҳолай олмайдиган кишилар ҳам жамиятимизда талайгина. Ўз вақтини беҳуда нарсаларга сарф этаётган ёшлар сирасига ҳали балоғат ёшига етмай туриб, турмушнинг қинғир кўчаларида адашиб юрганлар камми? «Тўқликка шўхлик» қилиб ўғирлик, талончилик, бузуқлик натижасида қора курсида ўтирган, оқибат умрининг бебаҳо дамларини панжара ортида ўтказишга маҳкум бўлганлар-чи? Статистик маълумотларга қараганда, 18431 бола ички ишлар маҳкамалари ҳисобига олинган. Улардан 619 нафари 14-15 ёшлар оралиғидаги болалар бўлса, 2035 нафари эса 16-17 ёшлар чамасидаги ўсмирлар.

- Юқоридаги фикрларни келиб чиққан ҳолда шуни айтишим мумкинки, ёшлик ҳар бир инсонга ўзлигини англаш, комилликка интилиш, ҳаётда ўзининг муносиб ўрнини топиши учун бериладиган катта имкониятдир. Шундай экан, биз, ёшлар ватанимиз келажаги бизнинг қўлимизда эканлигини ҳис қилишимиз лозим. Бугунги жамиятдаги мавқе ва масъулиятимизни ошириш учун ҳар бир дақиқани ғанимат билишимиз, қайтарилмас ёшликнинг қадр-қимматини тўғри баҳолашимиз керак.

- 296 сўз.

ЭЪТИБОРИНГИЗ УЧУН
РАХМАТ!!!